

de Minister van Verkeer en Waterstaat
mevrouw K. Peijs
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

DGP/WV/ CDS20050018
U.04.04199

26 januari 2005

Betreft: conceptwetsvoorstel puntenstelsel rijbewijzen

Geachte mevrouw Peijs,

In uw brief van 16 november jl. heeft u mij het conceptwetsvoorstel puntenstelsel rijbewijzen ter advisering voorgelegd. U verzoekt mij nadrukkelijk in te gaan op de organisatorische en financiële gevolgen voor het CBR die mogelijk aan dit wetsvoorstel zijn verbonden.

Dienaangaande kan ik u het volgende medelen.

Vooraf eerst dient – zoals de Memorie van Toelichting al aangeeft - opgemerkt te worden dat de gevolgen die het puntenstelsel voor het CBR met zich mee zal brengen, pas kunnen worden gezien zodra de algemene maatregel van bestuur in concept gereed ligt. Onder voorbehoud kan het volgende worden opgemerkt.

Zoals u in eerdergenoemde brief heeft aangegeven houdt het conceptwetsvoorstel kort samengevat in dat de bestuurder, die binnen vijf jaar na een onvoorwaardelijke veroordeling voor een verkeersdelict opnieuw een ernstig verkeersdelict begaat, zijn rijbewijs kwijtraakt.

Het puntenstelsel kent twee hoofdelementen. Het eerste hoofdelement houdt in dat bij recidive ter zake van bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen verkeersdelicten, aan de bestuurder verplicht een rijontzegging moet worden opgelegd voor een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen periode. Het tweede hoofdelement houdt in dat alle rijontzeggingen, ongeacht of ze op basis van het eerste hoofdelement verplicht zijn opgelegd, van rechtswege de ongeldigheid van het rijbewijs tot gevolg hebben als de rijontzegging in duur een bepaalde periode overstijgt. Is het rijbewijs op basis van dit tweede hoofdelement ongeldig, dan moet de betrokkene, indien hij weer wil gaan rijden, opnieuw een rijbewijs aanvragen.

Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat het wetsvoorstel alleen voor ernstige verkeersdelicten bedoeld is, zowel misdrijven als overtredingen. Het gaat dan met name om het veroorzaken van een verkeersongeval met ernstige gevolgen, rijden onder invloed en grove snelheidsovertredingen.

Het merendeel van deze feiten kan - naast de strafrechtelijke afhandeling - tevens aanleiding vormen voor het CBR om de bestuursrechtelijke vorderingsprocedure te starten. Het CBR start deze bestuursrechtelijke procedure - die onafhankelijk van een eventuele strafrechtelijke procedure loopt - jaarlijks 18.000 maal op (cijfers 2004).

Samenloop puntenstelsel - vorderingsprocedure

Negatieve financiële en organisatorische gevolgen zullen voor het CBR optreden indien de werking van het puntenrijbewijs de loop van de vorderingsprocedure doorkruist. Hoe groot de negatieve financiële en organisatorische gevolgen zullen zijn is thans - zonder kennis van de nadere invulling van de beoogde algemene maatregel van bestuur - niet aan te geven.

Wel zal in het hiernavolgende ingegaan worden op een aantal mogelijke scenario's met daarbij de negatieve gevolgen - voor zover mogelijk - toegelicht.

De negatieve gevolgen op financieel en organisatorisch gebied zijn zeer groot indien de strafrechtelijke ongeldigheid van rechtswege van kracht is bij het rijden onder invloed van 1,3 promille en hoger. Immers, vanaf 1,3 promille wordt de vorderingsprocedure opgestart.

De vorderingsprocedure kan alleen opgestart en uitgevoerd worden indien de betrokkene in het bezit is van een geldig rijbewijs. Indien ongeldigheid van rechtswege optreedt vanaf de benedengrens van 1,3 promille, valt de vorderingsgrond weg en zal uitvoering van de vorderingsprocedure niet meer mogelijk zijn. Dit betekent het vervallen van ongeveer 7000 onderzoeken per jaar.

Naarmate de grens om strafrechtelijk de ongeldigheid van rechtswege van kracht te laten zijn hoger wordt gelegd, zullen de gevolgen minder negatief worden.

Wordt de grens van ongeldigheid van rechtswege gelegd bij bijvoorbeeld 2,5 promille, dan zullen de negatieve organisatorische en financiële gevolgen voor het CBR beperkt blijven, aangezien in dit scenario de strafrechtelijke en bestuursrechtelijke procedure naast elkaar kunnen blijven worden uitgevoerd.

Tot slot wordt in dit kader opgemerkt dat de vorderingsprocedure in tegenstelling tot de ongeldigheid van rechtswege maatwerk levert ten aanzien van het geconstateerde probleemgedrag. In de bestuursrechtelijke vorderingsprocedure is sprake van een educatief en medisch aspect gericht op het bevorderen van de verkeersveiligheid terwijl de ongeldigheid van rechtswege puur punitief van aard is.

Recent onderzoek heeft aangetoond, dat de vorderingsprocedure niet alleen kosteneffectief is – de kosten wegen niet op tegen de vermindering van het aantal verkeersslachtoffers – maar ook zeer effectief in relatie tot recidive. Het educatieve traject dringt het aantal delinquenten, dat in herhaling vervalt, aanzienlijk terug.

Aanvraag rijbewijs na ongeldigverklaring van rechtswege

Het CBR voorziet voorts een mogelijk negatief gevolg in het geval dat personen na een ongeldigverklaring van rechtswege weer in aanmerking willen komen voor een rijbewijs. Deze personen vragen - net zoals iedereen die een rijbewijs aanvraagt - bij het CBR een Verklaring van geschiktheid aan. Het CBR wenst te benadrukken dat het in het kader van de verkeersveiligheid van groot belang is deze mensen te kunnen herkennen als mensen die vanwege het puntenstelsel geen rijbewijs meer hebben.

Thans worden aanvragen tot een verklaring van geschiktheid die ingediend worden door voormalig betrokkenen uit de vorderingsprocedure niet standaard afgehandeld doch wordt in die gevallen medisch maatwerk verricht. Het CBR zou dit maatwerk ook graag leveren in geval van een aanvraag om een verklaring van geschiktheid door een persoon wiens rijbewijs in het kader van het puntenstelsel van rechtswege ongeldig geworden is. Hiervoor is een adequate registratie door justitie vereist.

Ik vertrouw erop u met het voorgaande voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

mr. F.C.A. Meijer
Algemeen directeur